

4. Benestar Animal

Documento principal

BENESTAR ANIMAL

OPERADOR ECONÓMICO

ENCARGADO DE BENESTAR ANIMAL

CERTIFICADOS DE COMPETENCIA

PROCEDEMENTOS NORMALIZADOS DE TRABAJO

SUXEICIÓN E ATORDAMENTO

SACRIFICIO RITUAL

CONTROIS VETERINARIOS

SUPERVISIÓN DOS PROCEDEMENTOS DE TRABAJO
SOBRE BENESTAR ANIMAL DO ESTABLECEMENTO

4.- BENESTAR ANIMAL

O regulamento (CE) N° 1099/2009 relativo á protección dos animais no momento da matanza, establece o requisito xeral de que durante a matanza e as operacións conexas a ela non se causará aos animais ningunha dor, angustia ou sufrimento evitable.

Para cumprir este requisito xeral, o regulamento inclúe outros requisitos máis específicos. Entre eles, considerando a súa importancia, pódense destacar dous: a exigencia de que os explotadores dos matadoiros planifiquen de antemán a matanza dos animais e as operacións conexas a ela, levándoas a cabo aplicando procedementos **normalizados de traballo (PNT)** e a exigencia de **controis para garantir a eficacia do atordamento previo ao sacrificio, obrigatorio en todos os animais**, coa excepción dos sacrificios especiais por ritos relixiosos.

O obxectivo básico do benestar animal nos matadoiros é evitar causar aos animais dor ou sufrimentos evitables durante as operacións propias da descarga, estabulación, manexo e todas aquelas necesarias para un correcto sacrificio do animal.

Para cumprir estes obxectivos estableceuse uns criterios de actuación e responsabilidade tanto do propio operador económico como do Servizo Veterinario Oficial (SVO)

Con estes procedementos de actuación, ademais de salvagardar o benestar animal, conseguiremos minimizar riscos na calidade e hixiene da carne

| 4.1 OPERADOR ECONÓMICO

O operador económico do matadoiro debe crear, aplicar e manter procedementos baseados nos principios APPCC que garanta que cada animal ou cada lote de animais que se aceptan no matadoiro teña ao chegar un estado satisfactorio polo que respecta ao benestar.

Así mesmo os procedementos deben asegurar o cumprimento dos requisitos de tipo estrutural e operacional recollidos nos anexos II e III do Regulamento 1099/2009, de xeito que non se causará aos animais ningunha dor, angustia ou sufrimento evitable.

En xeral, nas fases de descarga, estabulación, manexo, suxeición, atordamento e sacrificio debe asegurar:

4.1.1 Que os animais:

Son aptos para o transporte ao matadoiro. Ver documento para determinar a aptitude para o transporte :

https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Documents/94/Documento_aptitud_transporte.pdf

Gozan de comodidade física e protección, en particular, manténdoo limpos e en condicións adecuadas de temperatura e evitando que sufran caídas ou esvaróns;

Están protexidos de lesións;

Son tratados e aloxados tendo en conta o seu comportamento normal;

Non mostran sinais de dor, medo ou outro comportamento anormal evitables;

Non sofren unha falta prolongada de comida ou auga (auga "ad libitum" así como comida se non son sacrificados dentro das 12 horas seguintes a súa chegada)

Non sofren interaccións evitables con outros animais que puidesen prexudicar o seu benestar.

| 4.2 ENCARGADO DE BENESTAR ANIMAL (EBA)

Todos os matadoiros que sacrifiquen 1000 UGM ou máis ao longo dun ano deben nomear un EBA cunhas responsabilidades definidas nas PNTs, con certificado de competencia para todas as actividades baixo a súa responsabilidade, e con autoridade para tomar as medidas necesarias para facer cumprir o benestar animal.

O EBA ou unha persoa que informe directamente a dito encargado avaliarán sistematicamente no momento da chegada as condicións de benestar de cada envío de animais co fin de identificar as prioridades, en particular determinando os animais que teñen necesidades específicas en materia de benestar e as medidas que deben adoptarse ao respecto.

O EBA ou unha persoa coas competencias adecuadas inspeccionarán periodicamente a situación e o estado de saúde dos animais estabulados.

Levará un rexistro de actuacións que se conservará un ano como mínimo.

<https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Encargado-benestar-animal>

| 4.3 CERTIFICADO DE COMPETENCIA

Obrigatorio para todos os operarios en todas as operacións de matanza e conexas (recepción e manexo, suxeición, atordamento, avaliación do atordamento, suspensión do animal, sangrado e tamén para o EBA) de acordo coas labores que desempeñen.

O Procedemento para a concesión do certificado de competencia en materia de benestar animal (Art. 21 Regulamento 1099/2009.) solicitude, formación e exame recóllese no anexo sobre certificado de competencia.

Unha vez que o solicitante aprobe o exame escrito, procederá a iniciar a actividade durante unha semana, baixo a tutela dun operario con certificado de competencia e con experiencia probada, neste tempo será avaliado polos SVO do matadoiro e a instancia da Xefatura Territorial emitirán informe favorable ou non, acerca da aptitude do solicitante en relación ao solicitado. Anexo listaxe de comprobación para a emisión do Certificados de Competencia

<https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Certificados-competencia>

4.4 PROCEDEMENTOS NORMALIZADOS DE TRABALLO (PNT's)

O obxecto dos procedementos, deberá ser o de asegurar que no establecemento se cumpren todos os requisitos establecidos polo regulamento (CE) N° 1099/2009 que lle son de aplicación para evitar que durante a matanza e as operacións conexas a ela non se cause aos animais ningunha dor, angustia ou sufrimento evitable.

Descríbanse instrucións o máis claras e precisas posibles sobre como deben de realizarse as diversas operacións que se fan cos animais desde que chegan ao matadoiro ata que se ten constancia da súa morte.

Ademais, é recomendable que se inclúa un apartado relativo a como se realiza a planificación da matanza de xeito que quede claro cales son os animais que deben de ter prioridade no sacrificio para evitarlles sufrimentos innecesarios e cales son as persoas responsables de decidir a orde de sacrificio dos animais estabulados.

PROCEDEMENTOS NORMALIZADOS DE TRABALLO relacionados coa protección animal que deberían dispoñer nos matadoiros

Descarga dos animais á chegada ao matadoiro e condución ás cortes.
Controis na descarga.

Estabulación, incluíndo os controis do benestar animal durante a estabulación

Condución dos animais (pode incluír a condución desde a descarga, a condución ao sacrificio e a relativa a movementos entre cortes)

Suxeición dos animais previa ao atordado;

Atordado

Degolado - sangrado

Sacrificio por ritos relixiosos, cando se realicen este tipo de sacrificios.

Actuación ante animais que non poden desprazarse por si mesmos

Controis e supervisión da eficacia do atordado

Os procedementos deben de describir todas as medidas que adopta o matadoiro para asegurar que os animais:

Gozan de comodidade física e protección, en particular, manténdoo limpo e en condicións adecuadas de temperatura e evitando que sufran caídas ou esvaróns;

Están protexidos de lesións;

Son tratados e aloxados tendo en conta o seu comportamento normal;

Non mostran sinais de dor, medo ou outro comportamento anormal evitables;

Non sofren unha falta prolongada de comida ou auga;

Non sofren interaccións evitables con outros animais que puideran prexudicar o seu benestar.

É importante que os procedementos inclúan unha descrición o mais precisa posible que conteña, polo menos, os datos que se sinalan no cadro

Datos do matadoiro

Especies sacrificadas, o tipo de animais distribuídos por grupos de idade, peso, procedencias (distancias desde a orixe), etc.

Capacidade das cortes por tipo de animais coa indicación do número máximo de capacidade de cada aloxamento.

Número máximo de animais por hora de cada liña de sacrificio;

Descrición dos sistemas dispoñibles para o abeberado dos animais nas cortes e para os casos nos que a estancia se poda prolongar máis de 12 horas como está previsto alimentalos.

Aloxamentos previstos para animais enfermos e con problemas de benestar animal (mobilidade reducida, etc.)

Sistemas de suxeición dispoñibles para efectuar o atordado indicando por tipo de animais e pesos para os que pode utilizarse.

Sistemas para efectuar o atordado para cada tipo de animal e pesos, incluídos os equipos auxiliares

Parámetros clave do atordado

<https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Benestar-PNT>

| 4.5 SUXEIÇÃO E ATORDAMENTO

4.5.1 SUXEIÇÃO

- Os animais non se situarán no equipamento de suxeición, ata que a persoa encargada do atordamento ou sangrado se atope lista para atordar ou sangrar o máis rapidamente posible
- Non se utilizarán sistemas de suxeición de bovinos por inversión ou que impliquen calquera posición non natural, excepto no caso de animais sacrificados de conformidade cun rito relixioso
- Prohibiranse os seguintes métodos de suxeición:
 - suspender ou elevar os animais conscientes;
 - atar ou apresar mecanicamente as patas ou as pezuñas dos animais;
 - seccionar a médula espinal, por exemplo, cunha puntilla ou estilete;
 - utilizar, a efectos de inmovilizar aos animais, corrente eléctrica que non atorda nin mate os animais en circunstancias controladas, en particular, calquera aplicación de corrente eléctrica que non inclúa o cerebro.

4.5.2 ATORDAMENTO

- É obrigatorio, salvo métodos particulares de sacrificio prescritos por ritos relixiosos, e unicamente se poderán utilizar os métodos recollidos no anexo I do R UE 1099/2009 e nas condicións alí recollidas.
- Os métodos que non provoquen a morte instantánea (denominados no sucesivo «atordamento simple) irán seguidos o máis rapidamente posible dun procedemento que provoque inelutabelmente a morte, tal como o sangrado, a electrocución ou a exposición prolongada á anoxia.
- O equipamento acompañarase de instrucións adecuadas de uso (publicadas en internet polos fabricantes) onde figuren

- a. especie, categoría, número ou peso dos animais aos que está destinado o equipamento
 - b. os parámetros clave establecidos no anexo I do Regulamento.
 - c. os métodos de supervisión da eficacia.
 - d. recomendacións de mantemento
- Existirá un mantemento segundo as instrucións, por persoas especialmente formadas a tal fin e con rexistros de polo menos un ano de actuacións.
 - Sempre estará dispoñible no lugar de atordamento un equipo auxiliar que pode diferir do primeiro e por se faiara este.
 - Os equipamento e instalacións de suxeición estarán deseñados, construídos e mantidos de tal xeito que:
 - a) se acade unha aplicación óptima do método de atordamento ou matanza;
 - b) se evite que os animais sufran lesións ou contusións;
 - c) se reduza ao mínimo o forcexo e a vocalización dos animais ao seren suxeitados;
 - d) se reduza todo o posible o tempo de suxeición.

4.5.2.1 CONTROIS DO ATORDAMENTO

Cando as operacións de atordado e sacrificio se fagan de xeito incorrecto, poden producir unha grande dor e sufrimento nos animais, os matadoiros, ademais de ter que desenvolver as correspondentes PNT nas que se describan as instrucións de como realizar o atordado e sacrificio, deben garantir a eficacia do atordado, de xeito que os animais non presenten ningún signo de consciencia ou sensibilidade no período comprendido entre o final do proceso do atordado e a morte. (procedemento que provoque inelutabelmente a morte, tal como o sangrado, a electrocución ou a exposición prolongada á anoxia).

Garantías para un correcto atordado

- Equipos de atordar adecuados, ben mantidos e calibrados
- Respecto dos parámetros clave
- Persoal ben formado
- Control continuo da efectividade do atordado
- Supervisión da eficacia do atordado

Os responsables do atordamento ou outro persoal designado efectuarán os controis regulares para asegurarse de que os animais non presentan ningún sinal de consciencia ou sensibilidade no período comprendido entre o final do proceso de atordamento e a morte.

Realizaranse sobre unha mostra representativa, e a frecuencia determinarase segundo os controis realizados e calquera factor que poida afectar.

PROCEDEMENTOS

- Ante un animal mal atordado tomaranse medidas inmediatas especificadas na PNT .
- Na PNT de atordado:
 - a.- teranse en conta as instrucións dos fabricantes
 - b.- definiranse os parámetros clave para o método de atordado
 - c.-especificaranse as medidas a adoptar ante animais non correctamente atordados.
- Nos procedementos de supervisión describirase a forma en que deben realizarse os controis e incluíranse polo menos os seguintes elementos:
 - a. o nome das persoas responsables do procedemento de supervisión;
 - b. os indicadores deseñados para detectar sinais de inconsciencia e consciencia ou sensibilidade dos animais.
 - c. os criterios para determinar si son satisfactorios os resultados mostrados polos indicadores mencionados na letra b);
 - d. as circunstancias ou o momento en que debe efectuarse a supervisión;

- e. número de animais de cada mostra que se verificará durante a supervisión;
 - f. os procedementos adecuados para asegurarse de que se non se cumpren os criterios mencionados na letra c) revisaranse as operacións de atordamento e matanza para determinar as causas de calquera deficiencia e os cambios necesarios que se deberán introducir nas ditas operacións.
- Os explotadores de empresas aplicarán un procedemento de supervisión específico para cada liña de sacrificio.
 - A frecuencia dos controis terá en conta os principais factores de risco, como os cambios relativos aos tipos ou o tamaño dos animais sacrificados ou os patróns de traballo do persoal, e establecerase de xeito que se garantan os resultados cun elevado nivel de confianza.
 - Poderán utilizarse procedementos de supervisión descritos en guías de boas prácticas.

4.6 SACRIFICIO RITUAL

(pendente de aprobación de PNT nacional)

- Rito relixioso : serie de actos relacionados co sacrificio de animais, prescritos por unha relixión;
- Cando os animais sexan obxecto de métodos particulares de sacrificio prescritos por ritos relixiosos, non serán de aplicación os requisitos de atordamento, a condición de que o sacrificio se leve a cabo nun matadoiro.
- Unicamente se poden utilizar sistemas de suxeición de bovinos por inversión ou que impliquen calquera posición non natural no caso de animais sacrificados de conformidade cun rito relixioso, e sempre e cando estean dotados dun sistema que limite os movementos tanto laterais como verticais da cabeza do animal e se poidan axustar para adaptarse ao tamaño do animal.
- Precísase coitelo adecuado (longo e afiado) e a suficiente destreza para realizar o sacrificio.
- Cando se sacrifique os animais sen atordamento previo, segundo un rito relixioso, os responsables do sacrificio efectuarán controis sistemáticos para asegurarse de que os animais non presentan ningún sinal de consciencia ou sensibilidade antes de ser liberados da suxeición e que non presentan ningún sinal de vida antes de seren sometidos ao despece ou ao escaldado.
- Especificaranse as medidas que deben adoptarse cando estes controis indiquen que un animal aínda presenta sinais de vida.
- No caso de sacrificio por rito relixioso, seccionaranse sistematicamente as dúas arterias carótidas ou os vasos dos que nacen. A estimulación eléctrica só se efectuará cando se teña comprobado a perda da consciencia do animal. O esfolado ou o escaldado só se efectuarán cando se teña comprobado a falta de sinais de vida do animal.
- Será preciso un certificado de competencia específico para estes labores para a persoa que realiza o sacrificio.

- Nos procedementos específicos de supervisión figurarán os indicadores deseñados para detectar a ausencia de sinais de vida nos animais sacrificados de acordo cun sacrificio relixioso e os criterios para determinar se son satisfactorios os resultados mostrados por estes indicadores, as circunstancias ou o momento en que debe efectuarse a supervisión; o número de animais de cada mostra que se verificará durante a supervisión e os procedementos adecuados para asegurarse de que se non se cumpren os criterios mencionados revisaranse as operacións de matanza para determinar as causas de calquera deficiencia e os cambios necesarios que deberán introducirse nas ditas operacións.
- A frecuencia dos controis terá en conta os principais factores de risco, como os cambios relativos aos tipos ou o tamaño dos animais sacrificados ou os patróns de traballo do persoal, e establecerase de xeito que se garantan resultados cun elevado nivel de confianza.
- Poderán utilizarse procedementos de supervisión como os descritos en guías de boas prácticas.

4.7 CONTROIS VETERINARIOS

O SVO verificará o cumprimento por parte do operador económico dos requisitos de benestar animal establecidos na normativa de aplicación

O control do benestar animal ademais realizarase de forma continua ao longo de varias das etapas de manexo (na descarga, condución á estabulación, estabulación, condución ao atordamento) inspección ante mortem, suxeición e atordamento, sangrado e esfolado e inspección post mortem, podéndose detectar achados e incumprimentos nestas etapas relacionados co benestar animal

En xeral, a natureza dos controis basearase na supervisión e detección de incumprimentos dos requisitos de tipo documental, estrutural e operacional.

Dun xeito indirecto, e a través da inspección ante-mortem e post-mortem, pódense identificar problemas de malos tratos aos animais que poden ter a súa orixe na granxa de procedencia do animal: animais caquéticos, excesivamente sucios (sucidade atrasada), pezuñas moi longas, feridas (como as orixinadas ao redor do pescozo por unha suxeición incorrecta dos animais), hematomas no canal, caudofaxia, dermatite de contacto, etc

Os animais deben chegar ao matadoiro en bo estado xeral de saúde e limpeza. Naqueles casos nos que os animais non cheguen en bo estado de saúde e se confirme que se produciu un incumprimento na aptitude para o transporte a matadoiro procederase a redactar acta e anexo de comunicación de non conformidade sobre a aptitude para o transporte, que será enviada á Xefatura Territorial a través da xefatura de zona, para o seu envío a autoridade competente en materia de sanción.

De forma xeral:

- *"Só poderán transportarse animais en condicións que non poidan resultar feridos ou padecer sufrimentos innecesarios"*
- *"Non se considerarán aptos para o transporte os animais que presenten lesións, problemas fisiolóxicos ou patoloxías"*

As condicións que determinan que un animal sexa apto ou non para o transporte son moi variadas. De xeito xeral, consideraranse animais non aptos para o transporte e por conseguinte non debían de realizar o mesmo:

- Os animais gravemente enfermos ou feridos.
- Se é incapaz de moverse en por si sen sufrir.
- Se ten unha ferida grave ou un prolapso.
- Os animais que se atopen nun estado de xestación avanzado e que poidan parir durante o transporte
- Os animais que parisen a semana anterior
- Os animais recentemente nados nos que o embigo aínda non teña cicatrizado completamente

No Regulamento 1/2005 indícanse expresamente unha serie de situacións nas que os animais non son aptos para o transporte e por tanto, non deben transportarse.

Unha vez detectados animais non aptos para o transporte o servizo veterinario actuará de acordo o PNT sobre actuacións do Servizo Veterinario ante a chegada de animais ao matadoiro e a súa avaliación de aptitude para o transporte e a I/SEG/11/23 elativa á comunicación da non conformidade.

4.7.1 DETECCIÓN DE INCUMPRIMENTOS NOS CONTROIS VETERINARIOS:

Detección de incumprimentos de tipo estrutural e documental
Detección de incumprimentos de tipo operacional.

<https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Benestar-Control-veterinario-oficial>

INCUMPRIMENTOS DE TIPO ESTRUCTURAL E DOCUMENTAL	
QUE DEBE HACER	
 Deseño Construción Mantenemento	Deficiente deseño, construción ou equipamento do matadoiro Deficiente mantemento das instalacións, equipos e útiles así como a carencia dos seus sistemas de verificación.
PNT,s	Carencia de PNTs de matanza-sacrificio de animais e as operacións conexas a ela, ou que estes PNTs presenten deficiencias (non teñan en conta as recomendacións dos fabricantes do equipamento; non definan para cada método de atordamento utilizado os parámetros clave que garantan a eficacia do atordamento; non especifiquen as medidas que deben adoptarse cando os controis de atordamento indiquen que un animal non foi correctamente atordado ou, no caso de animais sacrificados por ritos relixiosos, que o animal aínda presenta signos de vida.
Equipamento suxeición e atordamento	Carencia de sistema de suxeición adecuado para levar a cabo o atordamento ou sistema non adecuado Non existencia de equipamento de atordamento auxiliar ou que este non este inmediatamente dispoñible no lugar de atordamento Non manter ou verificar, de acordo coas instrucións dos fabricantes, o equipamento utilizado para a suxeición ou o atordamento. Non levar rexistros de mantemento. Non conservar os rexistros durante polo menos un ano ou non poñelos a disposición da autoridade competente Carencia de sistema de suxeición mecánica individual (para os rumiantes) para levar a cabo o sacrificio relixioso (sen atordamento previo) ou sistema non adecuado (nestes sacrificios relixiosos poderanse utilizar sistemas de suxeición de bovinos por inversión ou pivoteos laterais, a condición de que estean dotados dun sistema que limite os movementos tanto laterais como verticais da cabeza do animal e se poidan axustar para adaptarse ao tamaño do animal) Sistemas de suxeición de bovinos por inversión ou que leven calquera posición non natural en sacrificios ordinarios (con atordamento previo) Non ter recollida no propio matadoiro as publicación dos fabricantes na internet das instrucións dos equipos de suxeición e atordamento, ou que estas publicacións non recollan a especie, categoría, número ou o peso dos animais aos que está destinado o equipamento; os parámetros recomendados para os distintos casos de uso, con inclusión dos parámetros clave; un método de supervisión da eficacia do equipamento de atordamento; ou as recomendacións para o mantemento e, se é necesario, calibración do equipamento de atordamento
Procedementos para o sacrificio	Non ter rexistrado ou non presentar á autoridade competente o número máximo de animais por hora de cada liña de sacrificio; as categorías e pesos dos animais para os que se pode utilizar o equipamento de suxeición ou atordamento dispoñible; ou a capacidade máxima de cada área de estabulación. Carencia de procedementos de supervisión do control de atordamento ou que estes procedementos carezan: • do nome das persoas responsables do procedemento de supervisión; • dos indicadores deseñados para detectar sinais de inconsciencia e consciencia ou sensibilidade dos animais, ou os indicadores deseñados para detectar a ausencia de sinais de vida nos animais sacrificados por ritos relixiosos; • dos criterios para determinar se son satisfactorios os resultados mostrados polos indicadores deseñados para detectar sinais de inconsciencia e consciencia ou sensibilidade dos animais, ou os indicadores deseñados para detectar a ausencia de sinais de vida nos animais sacrificados por ritos relixiosos; das circunstancias ou o momento no que debe efectuarse a supervisión; • do número de animais de cada mostra que se verificará durante a supervisión; • dos procedementos adecuados para asegurarse de que se non se cumpren os criterios para determinar se son satisfactorios os resultados mostrados polos indicadores revisarase as operacións de atordamento e matanza para determinar as causas de calquera deficiencia e os cambios necesarios que deberán introducirse nas devanditas operacións
Certificados de Competencia	Carencia de PNTs de matanza-sacrificio de animais e as operacións conexas a ela, ou que estes PNTs presenten deficiencias (non teñan en conta as recomendacións dos fabricantes do equipamento; non definan para cada método de atordamento utilizado os parámetros clave que garantan a eficacia do atordamento; non especifiquen as medidas que deben adoptarse cando os controis de atordamento indiquen que un animal non foi correctamente atordado ou, no caso de animais sacrificados por ritos relixiosos, que o animal aínda presenta signos de vida.
Encargado de Benestar Animal (EBA)	Carencia de nomeamento de Encargado de Benestar Animal (EBA) naqueles matadoiros que sacrifiquen unha cantidade $\geq$ a 1000 unidades de gando mamífero; • ou que non estean definidas as súas funcións nos PNTs de benestar animal; • ou que non posúa un certificado de competencia expedido para todas as operacións realizadas nos matadoiros que estean baixo a súa responsabilidade; • ou que non leve un rexistro das actuacións realizadas para mellorar o benestar animal no matadoiro, • ou que non conserve devandito rexistro un ano como mínimo, ou que non o poña a disposición da autoridade competente cando sea requirido.

https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Documents/118/Incumprimentos_Estructurais.pdf

INCUMPRIMENTOS DE TIPO OPERACIONAL Benestar Animal	
QUE DEBE HACER	
DESCARGA	• Non avaliación sistemática no momento da chegada dos animais, por parte do EBA ou persoas que informe directamente ao devandito EBA, das condicións de benestar de cada envío de animais • Demoras injustificadas en descarga, estabulación ou sacrificio • Falta de mantemento ou manexo inadecuado dos contedores nos que se transportan animais
SACRIFICIO PRIORITARIO	• Non sacrificar inmediatamente os animais con traumatismos graves, feridas graves ou con tensión aguda (de transporte, descarga ou estabulación – pelexas -) • Non dar prioridade no sacrificio aos animais non destetados, lacteiros en período de lactación, fêmeas que pansen durante o tractivo ou os animais entregados en contedores, cando non se adopten medidas para aliviar o seu sufrimento
CONDUCCIÓN	• Manexo inapropiado dous animais na descarga e traslado (golpear ou dar puntapiés; presionar calquera parte especialmente sensible do corpo causando dor ou sufrimento evitables; levantálos ou arrastrálos agarrados pola cabeza, as orellas, os comos, as patas, a cola, ou a la ou manexalos dunha forma que lles cause dor ou sufrimento; utilizar agullas ou outros instrumentos puntagudos; ou ratorceñálos, esmagarílos ou romperílos o rabo ou agarrarílos os ollos) • Utilización de instrumentos que administran descargas eléctricas con bovinos ou porcinos non adultos ou utilización destes instrumentos cando os animais non teñan espazo diante para avanzar. Aplicar as descargas durante máis dun segundo, non espaciarlas no tempo ou aplicarlas en localizacións distintas aos músculos dos cuartos traseros. Aplicar as descargas de forma repetida cando o animal non reacciona. • Apremiar os animais desde os corrais de estancia cara a zona de atordamento e matanza • Arrastrar animais que non poidan camiñar ata o lugar de sacrificio ou matanza, e non sacrificalos ou matalos alí onde yaczan • Condución e suxeición inadecuada por especie, idade e tamaño
ESTABULACIÓN	• Amarralos polos comos, ou os aneis no nariz, ou atar as patas xuntas. Utilizar para amarralos cordas, correas ou outros medios que non sexan resistentes; amarralos de forma que non se lles permita deitarse, comer e beber en caso de necesidade. Que o deseño dos medios utilizados para amarralos non elimine calquera perigo de estrangulación ou lesión ou que non permita liberar rapidamente aos animais. • Que non dispoñan de espazo suficiente para levantarse, deitarse e darse a volta (isto último, excepto para gando bovino estabulado de forma individual) • Estabulados de maneira insegura e sen tomar precaucións para que non poidan escaparse ou non estean protexidos de depredadores • En caso de animais nas cuadras • Non indicar visiblemente para cada curral, a data e hora de chegada dos animais e o número máximo de animais que poden aloxarse nel (isto último, salvo para o gando estabulado individualmente) • Non dispoñer en cada ramada de funcionamento do metadón, antes da chegada dos animais, preparados e listos para un uso inmediato os corrais de illamento dos animais que precisan un coidado específico • Non subministración permanente de auga potable, ou non subministración de alimentos aos animais que non fosen sacrificados dentro das 12 horas seguintes á súa chegada ou, non proporcionar posteriormente cantidades moderadas de alimentos a intervalos apropiados a estas últimas animais • Non proporcionar aos animais que non fosen sacrificados dentro das 12 horas seguintes á súa chegada yacéjor ou material equivalente que garanta un nivel de comodidade adecuado para as distintas especies e o número de animais
SUXEIÇÃO	• Suspende ou elevar os animais conscientes; atar ou apregar mecanicamente as patas ou as pezuñas dos animais; sectionar a medula espinal, por exemplo, cunha puntilla ou estilete; ou utilizar, a efectos de inmovilizar aos animais, corrente eléctrica que non atorde nin mate aos animais en circunstancias controladas, en particular, calquera aplicación de corrente eléctrica que non inclúa o cerebro • Situar aos animais no equipamento de suxeición, incluídos as suxeita-cabezas, antes de que a persoa encargada do atordamento ou sangrado se atopa listo para atordar ou sangrar aos animais o máis rapidamente posible
ATORDAMENTO	• O equipo de atordamento (incluído o auxiliar) NON cumpre as especificacións e condicións de uso correspondentes • Non atordar aos animais de sacrificio ordinario (sacrificios non prescrites por ritos relixiosos) • En atordamentos simples, non aplicar o máis rapidamente posible un procedemento que provoque a morte (sangrado, descabello, electrocución ou exposición prolongada a anoxia) • As incorrectas condicións do atordamento que non evita dor ou sufrimento innecesario aos animais durante as operacións • Non se realiza o control regular sobre cada animal atordado polos propios operarios para asegurarse de que os animais non presentan ningunha sinal de consciencia ou sensibilidade no período comprendido entre o final do proceso de atordamento e a morte. Non se realiza a supervisión do atordamento (específico para cada liña de sacrificio) por parte do EBA dun determinado número de animais (especificado esta porcentaxe nas PHVS) • Non identificación polos operarios das indicacións de mal atordamento (en cada especie) • Detección de animais "non sinais de consciencia" ou "non atordados correctamente" en sangrado e faenado • Proceder á suspensión e sangrado dos animais sen volver a atordar aos animais inicialmente mal atordados • Cando unha ou persoas se encargue do atordado, a suspensión dos ganchos, a elevación e o sangrado e non efectúe todas estas operacións consecutivamente con mesmo animal e someta a outro animal a algunha delas
SANGRADO	• A non realización do sangrado dos animais da forma máis rápida posible tras o atordamento para evitar a recuperación da consciencia durante o sangrado.
RITO RELIXIOSO	• En sacrificios por ritos relixiosos: Cobello de degredo inadecuadamente afiado. Non suxeición adecuada previa ao sacrificio. Non se efectúan controis sistemáticos para asegurarse de que os animais non presentan ningún sinal de consciencia ou sensibilidade antes de ser liberados da suxeición e que non presentan ningún sinal de vida antes de ser sometidos ao faenado. Liberar os animais da suxeición antes de comprobar a perda de consciencia ou sensibilidade. Pesar ou escalar os animais sen comprobar a falta de sinais de vida do animal • En casos de atordamento simple, ou de sacrificio conforme a rito relixiosos, non sectionar sistematicamente as dúas arterias carótidas ou os vasos dos que nacen. Realizar a estimulación eléctrica dos animais sacrificados sen comprobar a perda de consciencia do animal.
CAUDOFAXIA	Revisión periódica dos animais para observar este tipo de lesións. En caso de detectarse, procederase a comunicar esta incidencia de benestar animal pola vía de comunicación xa establecida. Redactar unha acta na que se reflicta a incidencia en benestar animal. Aí mesmo deberase verificar a inclusión da caudofaxia nos procedementos de traballo do operador económico, de forma que cando detecten lesións deste tipo nos animais que recibe, trasládase a información ó DVO para que o taña presente na inspección dos animais e nos canais

https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Documents/119/Incumprimentos_Operacionais.pdf

4.7.2 MEDIDAS ADOPTADAS (ver cadros de decisións)

 BENESTAR ANIMAL -Cadro de Medidas XUNTA DE GALICIA CONSELLERÍA DE SANIDADE Dirección Xeral de Saúde Pública			
ESTADO DOS ANIMAIS	ADOPCIÓN DE MEDIDAS	COMUNICACIÓNS	REXISTROS
Incumprimentos de manexo na descarga de animais	EBA debe tomar medidas inmediatas de corrección	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se é necesario (1) (3), acta e informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Non se realiza avaliación sistemática das condicións de benestar de cada envío de animais por parte do EBA	EBA debe avaliar as condicións de benestar de cada envío de animais, tomar medidas e comunicar ós SVO	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se é necesario (1) (3), acta e informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Non sacrificar inmediatamente os animais con traumatismos graves, feridas graves ou con tensión aguda (de transporte, descarga ou estabulación – pelexas -)	En horarios nos que non exista Servizo Veterinario Oficial, actuarase de acordo a un sacrificio de urxencia. PNT sacrificio de urxencia	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se é necesario (1) (3), acta e informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Non dar prioridade no sacrificio aos animais non destetados, leiteiros en período de lactación, fêmeas que parisen durante o traxecto ou os animais entregados en contedores, cando non se adopten medidas para aliviar o seu sufrimento	Dar prioridade o sacrificio destes animais Revisión dos procedementos da empresa	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se é necesario (1) (3), acta e informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Demoras inxustificadas na descarga, estabulación ou sacrificio	Requirimento de xustificación ao EBA	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se é necesario (1) (3), acta e informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Animais non aptos para o transporte (Considerase tamén os animais que cheguen o matadoiro moi sucios)	EBA informara ao SVO Redactar acta e cubrir o Anexo I do protocolo F43T-01-03-03 da Inspeweb PNT animais non aptos para transporte Ver protocolo F43T-01-03-03 na Inspeweb	Acta e Anexo I a Xefatura de Zona Reflexar feitos no protocolo Benestar Semaga	Semaga - Actas - Informes

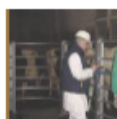
Ver outros incumprimentos nos cadros de supervisión do Servizo s de Control Oficial

(1) Cando as non conformidades son reiteradas, o operador non adopta medidas correctoras eficaces, non cumpre os prazos establecidos nas actas,..., pode ser preciso a elaboración dun informe, que acompañe á/s acta/s redactada/s, onde se solicite a retirada da autorización ao EBA, a suspensión do sacrificio, un requirimento de emenda de non conformidades, un expediente sancionador, etc., segundo o caso. Esta documentación enviarase á Xefatura de Zona.

(2) O OPE non adopta medidas correctoras ou estas non son eficaces.

(3) No momento en que se produce o incumprimento cun animal vivo, xa non hai posibilidade de emenda (o animal xa sufriu o manexo incorrecto, a demora no sacrificio,...), co que o SVO deberá valorar a situación e actuar en consecuencia á gravidade dos feitos.

https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Documents/229/Cadro_medidas.pdf

ESTABULACIÓN - BENESTAR ANIMAL

ESTADO DOS ANIMAIS	ADOCCIÓN DE MEDIDAS	COMUNICACIÓNS	REXISTROS
.Golpear ou dar patadas .Premar calquera parte especialmente sensible do corpo causando dor ou sufrimento evitables. .Levantalos ou amarralos collíndoos pola cabeza, as orellas, os comos, as patas, a cola, ou a la ou manexalos dunha forma que lles cause dor ou sufrimento. .Amanado inseguro, perigoso, que non lla permite deitarse, comer, beber etc. .Manexo insatisfactorio no cortallo e na condución. .Utilizar agullóns ou outros instrumentos aguzados .Utilización de instrumentos que administran descargas eléctricas (picas eléctricas) na descarga, traslado a sacrificio ou a estabulación e traslado de estabulación a suxeición sen axustarse á lexislación (só en vacún e porcino adulto, nos cuartos traseiros, máximo un segundo, sempre que teñan espazo para avanzar e non aplicadas de forma reiterada se o animal non reacciona)	Requerimentos de emenda das non conformidades ao EBA mediante o informe obtido do Samaga, unha vez rexistrados os achados no protocolo da aplicación Revisión de procedementos de manexo	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Samaga. Se é necesario (1) (3), acta e informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
.Insuficiente número de currais para resguardar os animais estabulados de maneira segura .Non indicar visiblemente para cada curral, a data e hora de chegada dos animais e o número máximo de animais que poden aloxarse nel. .Non dispoñer en cada vomada dos currais de illamento dos animais que precisen un coidado específico .Exceso de animais nas cortes .Non se separan adecuadamente os animais de tal maneira que se produzan pelexas e/ou lesións .Producense lesións ou fendas durante a estabulación	Requerimentos de emenda das non conformidades ao EBA mediante o informe obtido do Samaga, unha vez rexistrados os achados no protocolo da aplicación Requerimento da previsión de sacrificios	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Samaga. Se é necesario (1) (3), acta e informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
.Auga non dispoñible, inaccesible, non potable ou subministrada nos medios non adecuados .Non proporcionar comida aos animais non sacrificados nas 12 horas seguintes á súa chegada e, posteriormente, a intervalos regulares .Non proporcionar cama aos animais que non fosen sacrificados dentro das 12 horas seguintes á súa chegada Cama que non garanta a comodidade dos animais e unha absorción adecuada de orín e excrementos	Requerimentos de emenda das non conformidades ao EBA mediante o informe obtido do Samaga, unha vez rexistrados os achados no protocolo da aplicación Requerimento da previsión de sacrificios	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Samaga. Se é necesario (1) (3), acta e informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Animais sucios ou moi sucios. Ver anexo Limpieza	Requerimentos de emenda das non conformidades ao EBA mediante o informe obtido do Samaga, unha vez rexistrados os achados no protocolo da aplicación	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Samaga. Se é necesario (1) (3), acta e informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes

Ver outros incumprimentos nos cadros de supervisión do Servizo de Control Oficial

(1) Cando as non conformidades son reiteradas, o operador non adopta medidas correctoras eficaces, non cumpre os prazos establecidos nas actas,..., pode ser preciso a elaboración dun informe, que acompañe á(s) acta(s) redactada(s), onde se solicita a retirada da autorización ao EBA, a suspensión do sacrificio, un requirimento de emenda de non conformidades, un expediente sancionador, etc., segundo o caso. Esta documentación enviárase á Xefatura de Zona.

(2) O OPE non adopta medidas correctoras ou estas non son eficaces.

(3) No momento en que se produce o incumprimento cun animal vivo, xa non hai posibilidade de emenda (o animal xa sufriu o manexo incorrecto, a demora no sacrificio,...), co que o SVD deberá valorar a situación e actuar en consecuencia á gravidade dos feitos.

<https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Documents/230/Estabulacion.pdf>

ATORDAMENTO E SACRIFICIO			
ADOPCIÓN DE MEDIDAS		COMUNICACIÓNS	REXISTROS
 Mala suxeición dos animais no box de atordamento que impide acadar unha aplicación óptima do atordamento Box de atordamento mal deseñado para todos os tipos de animais que se sacrifican (ver PINT atordamento)	Requirimento ao EBA. Revisión de procedementos de suxeición no atordado Dobre atordamento sobre os animais mal atordados O requirimento farase a través do Semaga, registrarase o achado no protocolo de supervisión e se lle comunicará ao OPE	Comunicación ao operador económico mediante Semaga Incumprimento reiterado acta máis informe a xefatura de Zona Proposta de retirada de autorización ao EBA.	Semaga - Actas Informes
EQUIPO DE ATORDADO Non cumpre as especificacións e condicións de uso correspondentes Non está operativo, non funciona adecuadamente ou non está correctamente mantido	Requirimento de corrección ao EBA. Suspensión do sacrificio hasta a corrección. De ser necesario redactarase acta	Comunicación ao operador económico mediante Semaga Incumprimento reiterado acta máis informe a xefatura de Zona Proposta de retirada de autorización ao EBA.	Semaga - Actas Informes
EQUIPO DE ATORDADO AUXILIAR Non cumpre as especificacións e condicións de uso correspondentes Non existe ou non está operativo, non funciona adecuadamente ou non está correctamente mantido	Requirimento de amenda ao EBA. De ser necesario suspenderase o sacrificio e redactarase acta	Comunicación ao operador económico mediante Semaga Incumprimento reiterado acta máis informe a xefatura de Zona Proposta de retirada de autorización ao EBA.	Semaga - Actas Informes
PERSOAL DE ATORDADO. CANDO SÓ HAI UN OPERARIO Effectuaranse todas as operacións consecutivamente cun mesmo animal antes de someter outro animal a algunha delas. (Atordamento, a suspensión dos ganchos, a elevación e o sangrado)	Requirimento de amenda ao EBA. De ser necesario suspenderase o sacrificio e redactarase acta	Comunicación ao operador económico mediante Semaga Incumprimento reiterado acta máis informe a xefatura de Zona Proposta de retirada de autorización ao EBA.	Semaga - Actas Informes

https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Documents/231/Atordamento_sacrificio.pdf

ATORDAMENTO E SACRIFICIO - BENESTAR ANIMAL			
PERNO CAUTIVO PENETRANTE	ADOPCIÓN DE MEDIDAS	COMUNICACIÓNS	REXISTROS
Non observancia ou incumprimento dos parámetros claves do atordamento. Posición, dirección (anexo 4, cap 1 do Regulamento sogg/2009)	Requirimento de medidas correctoras ao EBA, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. De ser necesario(a) redactarase acta onde, unha vez reflectido o incumprimento, suspéndese o sacrificio ata que o incumprimento sexa emendado. Revisión da competencia dos operarios. Revisión e cumprimento dos procedementos do OPE. Ver PNT atordamento Anexo I RG. sogg/2009	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reiterado, mediante acta. Se é necesario (a), Informe á Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Efectividade menor ao 95% Requírese máis dun intento en varios animais	Requirimento de medidas correctoras ao EBA, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. De ser necesario(a) redactarase acta onde, unha vez reflectido o incumprimento, suspéndese o sacrificio ata que o incumprimento sexa emendado. Revisión da competencia dos operarios. Revisión e cumprimento dos procedementos do OPE. Ver PNT atordamento Anexo I RG. sogg/2009	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reiterado, mediante acta. Se é necesario (a), Informe á Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Non hai mantemento dos equipos	Requirir os procedementos e rexistros do encargado de benestar animal (EBA), incluídos os rexistros de mantemento dos equipos. Revisión da autorización do EBA. Art. 8, RG. sogg/2009	Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reiterado, mediante acta. Se é necesario (a), Informe á Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes

https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Documents/232/Atordamento_perno_cautivo.pdf

ATORDAMENTO E SACRIFICIO - BENESTAR ANIMAL			
ATORDAMENTO ELÉCTRICO	ADOPCIÓN DE MEDIDAS	COMUNICACIÓNS	REGISTROS
Non observancia ou incumprimento dos parámetros claves do atordamento Uso de correntes mínimas por debaixo do establecido. (O equipo eléctrico de atordamento contará con indicacións do voltaxe e amperaxe aplicado a cada animal, así como dispositivo acústico e visual do tempo de aplicación, situado de forma que o operario pode velo e oírlo con claridade)	Requirimento de medidas correctoras ó EBA, inicialmente mediante o Informe dos protocolos Semaga. De ser necesario(2) redactarase acta onde, unha vez reflex-tido o incumprimento, suspéndese o sacrificio ata que o incumprimento sexa emendado. Revisión da competencia dos operarios. Revisión e cumprimento dos procedementos do OPE Ver PNT atordamento Anexo I RG. 1099/2009	Comunicación ao operador eco-nómico, inicialmente mediante o Informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reñado, mediante acta Se é necesario(2), Informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Efectividade menor o 95% Requiere máis dun intento en varios animais	Requirimento de medidas correctoras ó EBA, inicialmente mediante o Informe dos protocolos Semaga. De ser necesario(2) redactarase acta onde, unha vez reflex-tido o incumprimento, suspéndese o sacrificio ata que o incumprimento sexa emendado. Revisión da competencia dos operarios. Revisión e cumprimento dos procedementos do OPE Ver PNT atordamento Anexo I RG. 1099/2009	Comunicación ao operador eco-nómico, inicialmente mediante o Informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reñado, mediante acta Se é necesario(2), Informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
ATORDAMENTO POR CO ₂ - PORCINO	ADOPCIÓN DE MEDIDAS	COMUNICACIÓNS	REGISTROS
Non observancia ou incumprimento dos parámetros claves do atordamento Uso de concentracións de CO₂ por debaixo do 80% (Deberá estar equipado cun dispositivo acústico e visual de alerta no caso de que a concentración de CO₂ descenda por debaixo do 80 %, situado de forma que o operario pode velo con claridade)	Requirimento de medidas correctoras ó EBA, inicialmente mediante o Informe dos protocolos Semaga. De ser necesario(2) redactarase acta onde, unha vez reflex-tido o incumprimento, suspéndese o sacrificio ata que o incumprimento sexa emendado. Revisión da competencia dos operarios. Revisión e cumprimento dos procedementos do OPE Ver PNT atordamento Anexo I RG. 1099/2009	Comunicación ao operador eco-nómico, inicialmente mediante o Informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reñado, mediante acta Se é necesario(2), Informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Presenza de animais con signos de consciencia ou sensibilidade á saída do atordamento (Aceptable: menos de 1 por 1000 de animais insensibilizados que poden exhibir sensibilidade parcial en sangrado)	Requirimento de medidas correctoras ó EBA, inicialmente mediante o Informe dos protocolos Semaga. De ser necesario(2) redactarase acta onde, unha vez reflex-tido o incumprimento, suspéndese o sacrificio ata que o incumprimento sexa emendado. Revisión da competencia dos operarios. Revisión e cumprimento dos procedementos do OPE Ver PNT atordamento Anexo I RG. 1099/2009	Comunicación ao operador eco-nómico, inicialmente mediante o Informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reñado, mediante acta Se é necesario(2), Informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes
Non hai mantemento dos equipos Art. 8, RG. 1099/2009	Requirir os procedementos e registros do EBA, incluídos os registros de mantemento dos equipos. Revisión da autorización do EBA	Comunicación ao operador eco-nómico, inicialmente mediante o Informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reñado, mediante acta Se é necesario(2), Informe a Xefatura de Zona	Semaga - Actas - Informes

https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Documents/233/Atordamento_sacrificio_porcino.pdf

SANGRADO				
NON CONFORMIDADES		ADOPCIÓN DE MEDIDAS		COMUNICACIÓNS
Non se seccionan adecuadamente a carótida ou vasos dos que nace. Atrásase o sangrado tras o atordamento de tal maneira que os animais mostran signos de recuperación da consciencia e/ou sensibilidade (respiración rítmica, reflexos, vocalizaciónes). En caso de atordamento simple, ou de sacrificio conforme rito relixioso, non se seccionan sistematicamente as dúas arterias carótidas ou os vasos dos que nacen. Posición, dirección (anexo 1, cap 1 del Regulamento 1099/2009)		Requirimento das medidas correctoras que consten nas PNTs do matadoiro De ser necesario(2) redactarase acta onde, unha vez reflectido o incumprimento, suspéndese o sacrificio ata que o incumprimento sexa emendado. Revisión da competencia dos operarios. Cando se utiliza o aturdimiento eléctrico só na cabeza, o sangrado debe iniciarse rapidamente (p.ex. antes de 8 segundos en ovinos-caprinos, 12 segundos para tenreiros, 25 para vacúns adultos) En caso de aturdimiento mecánico en bovino, porcino, ovino e caprino o sangrado debería comezar en máximo 15" Anexo III, RG. 1099/2009		Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reiterado, median-te acta Se é necesario (1), Informe a Xefatura de Zona
Efectúanse operacións sobre a canal antes de que termine completamente o sangrado		Suspender o sacrificio ata emenda Cap IV, Anexo III RG 853/2004		Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reiterado, median-te acta Se é necesario (1), Informe a Xefatura de Zona
Non uso de dobre coitelo en bovinos, Sangue cae fóra da cuba...		Requirimento de medidas correctoras ó OPE, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Cap IV, Anexo III RG 853/2004		Comunicación ao operador económico, inicialmente mediante o informe dos protocolos Semaga. Se o incumprimento non se emenda ou é reiterado, median-te acta Se é necesario (1), Informe a Xefatura de Zona

<https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Documents/234/Sangrado.pdf>

4.7.2.1 Animais non aptos para o transporte

Unha vez detectados animais non aptos para o transporte o servizo veterinario actuará de acordo as instrucións:

- *PNT sobre actuacións do Servizo Veterinario ante la chegada de animais o matadoiro e a súa avaliación de aptitude para o transporte ver en:*
<https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/PNT-7>
- Instrución I/SEG/11/23 Comunicación de non conformidades sobre a aptitude para o transporte en animais recibidos no matadoiro
<https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Benestar-Instrución>

4.7.2.2 Outras medidas

Se non se respectan as normas sobre protección dos animais no momento do sacrificio ou a matanza, o SVO debe velar por que o operador do matadoiro adopte inmediatamente as medidas necesarias para emendar a situación e evitar que se reproduza (cambio de posto do operario, indicacións do operador do matadoiro ao EBA, indicacións do EBA ao operario)

En función da gravidade dos incumprimentos procederase a:

- Formulación de directrices (indicacións aos operarios, ao EBA ou operador económico do matadoiro)
- Requirimento da corrección do/s incumprimento/s
- Redución da produción
- Suspensión da actividade do matadoiro. (mediante a redacción dunha acta e comunicación ao Xefe de Zona para que, se procede, estableza medidas oportunas)
-

Outras medidas a criterio do SVO:

- Redución da velocidade do sacrificio
- Sacrificio inmediato e "insitu" por motivo de benestar animal
- Priorización do sacrificio de animais non destetados, leiteiros en período de lactación, femias que parisen durante o traxecto ou os animais entregados en contedores
- Adopción de medidas para aliviar o sufrimento de determinados animais, en particular: muxir animais leiteiros a intervalos de non máis de 12 horas; proporcionar as condicións adecuadas para a lactación e o benestar dos animais recentemente nados, en caso de femias recentemente paridas; ou abeberar os animais entregados en contedores
- Retirada dos certificados de competencia (Proposta mediante acta e informe)
- Requirimento de melloras na formación dos operarios en materia de benestar animal.

4.7.3 REXISTROS VETERINARIOS

REXISTROS - SEMAGA

- O SVO procederá á supervisión dos aspectos relacionados co benestar animal (estruturais e operacionais) coa frecuencia establecida nos controis de benestar no Semaga e cada vez que se detecte un achado ou incumprimento. Os protocolos deberán establecer as verificacións para os requisitos do establecemento, manexo, estabulación, conducción, suxeición, atordamento, sangrado, así como para os animais non aptos para o transporte. Unha vez solucionada a incidencia procederase á anotación no aplicativo de xeito que poida comprobarse cantas incidencias permanecen abertas e cantas foron emendadas.

Así mesmo prestarase especial atención ao desempeño dos operarios con certificado de competencia.

Rexistro diario -Informe benestar – SEMAGA.

No epígrafe controis e seguemento – Bienestar animal. Procédese o rexistro cada día das incidencias de benestar animal detectadas tanto na inspección visual antemorten como no momento do sacrificio.

REXISTRO DE BENESTAR ANIMAL

Data de rexistro

22/01/2014

Sen incidencias ☒

Incidencias
Antemortem:

[BOV] Non aptitude transporte

[BOV] Incapacidade movemento

[BOV] Exceso de animais en cuadras

[BOV] Exceso de horas en cuadras

[BOV] Falta de alimento

[BOV] Outras

[POR] Non aptitude transporte

[POR] Incapacidade movemento

↕

↕

Observacións
Antemortem:

↕

↕

Incidencias
Sacrificio:

[BOV] Fallo en dispositivos de aturdido

[BOV] Mal aturdido

[BOV] Irregularidade sangrado

[BOV] Outras

[POR] Fallo en dispositivos de aturdido

[POR] Mal aturdido

[POR] Irregularidade sangrado

[POR] Outras

↕

↕

Supervísase o atordamento e o sacrificio ☒

Observacións
Sacrificio:

↕

↕

EDITAR

Permite rexistrar a información diaria para os procesos de antemortem e sacrificio relativo ó benestar animal, por iso en cada un de estes casos pódese elixir unha ou máis incidencias na lista de motivos propios de cada estado (Antemortem/Sacrificio):

Na pantalla aparecen unha serie de campos para editalo rexistro consultado, que son os seguintes:

- 🕒 **Data de rexistro:** Data de rexistro pola que se van filtrar as datos.
- 🕒 **Sen incidencias:** Permite mostrar tamén os días nos que non houbo incidencias.
- 🕒 **Incidencias Antemortem:** Incidencias obtidas no proceso de antemortem relativas ó benestar animal.
- 🕒 **Observacións Antemortem:** Se se obtivo algunha observación no proceso de antemortem.

G-13T-01-03-04

Edición 4 (20/03/2024)

Pax 26 de 34

DIRECCIÓN XERAL DE SAÚDE PÚBLICA
Complexo Administrativo de San Lázaro
15781 Santiago de Compostela
T. 881 542 930
saude publica@sergas.gal
www.sergas.gal

🕒 **Incidencias Sacrificio:** Incidencias obtidas no proceso de sacrificio relativas ó benestar animal.

Este rexistro diario de información sobre benestar constitúe un banco e información para os protocolos de supervisión de semaga

Rexistros en protocolos de supervisión. No Semaga, epigrafe controis e seguemento – Protocolos.

Toda a información obtida nos procesos de inspección relativos ao benestar animal, será reflectida nos protocolos de rexistro de supervisión de semaga. para todas as incidencias detectadas establecerase un prazo de corrección. Unha vez emendadas reflectirase no protocolo sobe a incidencia aberta, e e esta maneira quedará rexistrada a incidencia e a data e corrección.

Diario	Semanal	Quincenal	Mensual	Semestral
Data Rexistro: Sen rexistrar				
1.4.3 O operador revisou previamente a ICA de todos os animais aceptados para o sacrificio e comunicou ao SVO as non conformidades detectadas	☐	☐	☐	☐
1.4.4 Os elementos de identificación dos animais/lotos son correctos (crotais, DIBs, etc)	☐	☐	☐	☐
1.4.5 Os animais mal identificados, documentados e/ou que padecan algunha alteración do benestar, están separados (e houbo comunicación previa destes feitos ao SVO ao inicio da xornada)	☐	☐	☐	☐
2 CONTROL DO BENESTAR ANIMAL				
2.1 Recepción e manexo de animais (ANTEMORTEM)				
2.1.1 Inapetite transporte e/ou incapacidade movemento, segundo proceda por especie	☐	☐	☐	☐
2.1.2 Sobrepassase o número máximo de animais aloxados permitido (por establo, xaula,...)	☐	☐	☐	☐
2.1.3 Outras (especificar)	☐	☐	☐	☐
2.2 Incidencias benestar sacrificio				
2.2.1 Cando a mesma persoa efectúa atordamento+suxeición+sangrado, actúa de continuo sobre cada animal	☐	☐	☐	☐
2.2.2 Fallo dispositivo atordado-irregularidades atordado-mal atordado	☐	☐	☐	☐
2.2.3 Irregularidades sangrado : sección das dúas arterias carótidas ou vasos das que nacen/ outras	☐	☐	☐	☐

Formulario F-13T-01-03-04 Protocolo de supervisión de semaga diario.
<https://inspeweb.sergas.gal/Contidos/P3-Formularios>

Así mesmo rexistrarase no protocolo semestral de benestar todas aquelas incidencias detectadas, manexo, estruturais ou outras.

Este protocolo permanecerá aberto durante 6 meses, tras o cales se pechará e se as incidencias aconséllano realizarase unha acta ou informe, sobre as non conformidades que se manteñan tras informar á empresa na data na que se produciu a incidencia.

Para aquelas incidencias que requiran acta de comunicación, rexistrarase a acta no apartado acta.

Diario	Semanal	Quincenal	Mensual	Semestral		
Data Rexistro: Sen rexistrar						
				Correcto	Incorrecto	Non procede
1 Funcionamento do matadouro: chegada, movemento, establecemento e manexo						
1.1 Requisitos das instalacións do matadouro						
1.1.1 Equipos adecuados para a descarga dos animais dos medios de transporte				☐	☐	☐
1.1.2 Pontes, corredores, e rampas de pavimento non escorregadizo				☐	☐	☐
1.1.3 Medios de protección lateral nos equipos de descarga e conducción (se é necesario)				☐	☐	☐
1.1.4 Corredores deseñados para que os animais non podan ferirse				☐	☐	☐
1.1.5 A inclinación de rampas de conducción é a mínima posible				☐	☐	☐
1.1.6 A disposición dos corredores permite aproveitar a natureza gregaria dos animais				☐	☐	☐
1.1.7 Ventilación axeitada para as condicións extremas previsibles de temperatura e humidade				☐	☐	☐
1.2 O encargado do benestar ou a persoa que o informe, evalúa sistematicamente as condicións de benestar de cada envío no momento da chegada, para determinar as necesidades e medidas a adoptar				☐	☐	☐
1.3 Os animais son descargados o antes posible dende a súa chegada e posteriormente sacrificanse sen demora indebida				☐	☐	☐

Anotacións correspondentes ó rexistro do protocolo semestral

Formulario F-13T-01-03-08 Protocolo de supervisión carnes vermellas semestral

Formulario F-13T-01-03-09 Protocolo de supervisión carnes brancas semestral

<https://inspeweb.sergas.gal/Contidos/P3-Formularios>

4.8 SUPERVISIÓN DOS PROCEDEMENTOS DE TRABALLO SOBRE BENESTAR ANIMAL DO ESTABLECIMENTO

PROCEDEMENTOS DE TRABALLO SOBRE BENESTAR ANIMAL

- ✓ Presentan procedementos normalizados de traballo (PNT) sobre benestar animal que recollen os criterios de aptitude para o transporte, as operacións de descarga e estabulación, así como a sistemática de atordado a aplicar en cada especie (cos seus parámetros clave).
- ✓ Existe un rexistro de entradas que se entrega diariamente ao SVO para a inspección ante mortem no que se reflicte para cada animal o seu estado de benestar animal ao chegar ao matadoiro.
- ✓ Todos os operarios relacionados coa actividade en cortellos, atordado, izado, sangrado e operacións previas ao esfolado dispoñen de certificación de competencia regulamentaria para o seu posto.
- ✓ Hai designado un EBA coa certificación, preparación e destreza necesarias (non esixible en pequenos matadoiros < 1000 UGM/ano).
- ✓ Dispoñen de información técnica sobre o uso e mantemento dos equipos de suxeición e atordado (recomendacións do fabricante, parámetros de aplicación, etc)
- ✓ Inclúen as PNTs os procedementos de control da eficacia do atordamento (con indicación das persoas responsables, as frecuencias de control, tamaño da mostra, parámetros clave a controlar, modo de rexistrar os resultados e medidas a adoptar no caso de detectar animais mal atordados).
- ✓ Inclúen as PNT os procedementos de control da eficacia do atordamento (con indicación das persoas responsables, as frecuencias de control, tamaño de mostra, parámetros clave a controlar, modo de rexistrar os resultados e medidas a adoptar en caso de detectar animais mal atordados).

4.9 VIDEOVIXILANCIA

Sistema de Videovixilancia de Benestar Animal (SVBA): o sistema formado por circuíto pechado de televisión e un sistema de gravación, almacenamento, recuperación, reprodución, transmisión e copia das imaxes obtidas polo devandito sistema para controlar o benestar animal e o cumprimento da normativa na materia. polos operarios dos matadoiros e o seu persoal.

Os matadoiros deberán contar cun SVBA cuxas cámaras cubran todas as instalacións nas que se atopen animais vivos, incluíndo zonas de descarga, corredores de condución e zonas onde se realicen actividades de atordamento e sangrado ata a morte dos animais. Exceptúase a obrigatoriedade de dispor de cámaras nas zonas de espera onde estean situados os medios de transporte con animais vivos antes do inicio da descarga (deberán levar un rexistro específico por escrito das operacións de descarga).

O SVBA debe dispoñer de dispositivos que permitan almacenar, reproducir, copiar ou transmitir a outros dispositivos imaxes da mesma calidade que a gravación orixinal.

O SVBA debe dispoñer de dispositivos que permitan almacenar, reproducir, copiar ou transmitir a outros dispositivos imaxes da mesma calidade que a gravación orixinal.

A súa utilización non exime do resto dos controis que teña que realizar o operario do matado segundo a normativa vixente.

A SVBA achegará unha imaxe completa e clara que abarque todas as zonas do matadoiro onde existan animais vivos, sen puntos cegos (potenciais puntos de conflito na zona de escaldadura de aves e porcos e na zona de inicio do sacrificio para o resto do período). os animais).especies). Está en funcionamento en todo momento (incluso fóra do horario normal de traballo), gravará polo menos quince imaxes por segundo e terá capacidade para rexistrar a data, hora e localización das gravacións realizadas.

As cámaras manteranse en bo estado de funcionamento e limpeza, debendo contar con programas escritos adecuados para a súa revisión, mantemento e limpeza. Colocaranse o máis accesibles posible e disporán dun plan de actuación en caso de avarías para a súa reparación (máximo 10 días desde a data da avaría para a súa substitución se fose necesario).

Os operarios que exploten o matadoiro elaborarán un PNT escrito no SVBA, detallando, como en calquera outro PNT, todo o sistema de xestión das videocámaras. Estará dispoñible para o SVO se o solicita. Considerarase polo menos:

- Localización e identificación de cámaras.
- Persoal encargado do visionado (en posesión do certificado de competencia de BA).
- Sistema de comunicación ao matadoiro en caso de incumprimento.
- Que aspectos de BA son controlados por cada cámara en función da súa localización.
- Frecuencia de visualización de cada cámara en función de diferentes parámetros (unha especie de análise de risco).
- Relación de medidas a adoptar en cada tipo de incumprimento.
- Plan de acción de fallos, persoal responsable, rexistro de actuacións
- Persoal/empresa responsable da conservación e almacenamento das gravacións.
- Rexistro da visualización de apdo. e (arquivo 1 ano, ampliable a 3).
- Rexistro de incumprimentos do apartado. e (arquivo 1 ano, ampliable a 3)
- Rexistro de permanencia dos animais nas zonas de espera dos matadoiros antes da descarga (disposición final primeira R.D 695/2022)

Cando a través da SVBA o persoal designado detecte incumprimentos, comunicará inmediatamente ao responsable de BA, seguindo as pautas ou canles que figuran no PNT da SVBA. O responsable de BA adoptará as medidas que procedan de xeito inmediato, podendo establecer adicionalmente un prazo para realizar outras actuacións que non poidan realizarse de xeito inmediato, como que o persoal reciba novamente formación en benestar animal.

Conservación e almacenamento das gravacións de SVBA durante un mes (excepto en posibles causas legais abertas e coñecidas pola empresa). No caso de solicitarse, deberán poñerse a disposición da autoridade competente no prazo máximo de setenta e dúas horas desde que se coñecese a existencia da gravación.

Rexistros PROGRAMADOS de videovixilancia do servizo veterinario.

Rexistro mensual. No protocolo mensual do semaga.

- Supervisión dos rexistros mensuales da empresa.

Rexistro semestral. No protocolo semestral do semaga. Supervisión de:

- O sistema abarca todas a áreas
- Proporciona boa imaxe e manteñese en funcionamento en todo momento
- bo estado de funcionamento. Plan de avarias
- Conservanse e almacenanse a gravacións durante un mes

Rexistros NON PROGRAMADOS de videovixilancia do servizo veterinario.

Controis non programados: cando por motivo dunha sospeita ou unha posible non conformidade solicitamos ver as gravacións para constatar o feito.

Ex. descarga animais non aptos para transporte, animais que aparecen mortos nas cuadras.

Nestes casos rexistrarase no seguinte cadro.

REXISTROS DO SERVIZO VETERINARIO OFICIAL (SVO) DOS CONTROIS NON PROGRAMADOS DO VISIONADO DO SISTEMA DE VIDEOVIXILANCIA

Nome do matadoiro:		Nº de RGSEAA:				
DATA DO VISIONADO	DATA E HORA DETALLADA DO INCUMPRIMENTO SEGUNDO GRABACIÓN	IDENTIFICACIÓN CÁMARA CON INCUMPRIMENTO BA	DESCRIPCIÓN DO INCUMPRIMENTO (1)	RESPONSABLE DO INCUMPRIMENTO	MEDIDAS ADOPTADAS POLO SVO (2)	ACCIÓNS CORRECTORAS DA EMPRESA (3)

(1) Describir a incidencia

(2) Indicar se é mediante acta (indicar nº de acta) ou documento de notificación de incumprimentos. Indicar os prazos de corrección se os houbese.

3) Anotar as medidas correctoras realizadas pola empresa, a data e se se considera satisfactoria ou non.

<https://vetmaga.sergas.gal/Contidos/Benestar-Control-veterinario-oficial>

4.9.1 LEXISLACIÓN

Regulamento 1099/2009 relativo a protección dos animais non momento da matanza.

Regulamento (CE) 1/2005 de 22 de decembro de 2004 relativo á protección dos animais durante o transporte e as operacións conexas

Regulamento Delegado (UE) 2019/624 da Comisión, do 8 de febreiro de 2019, relativo a normas específicas respecto a a realización de controis oficiais sobre a produción de carne e respecto a as zonas de produción e reinstalación de moluscos bivalvos vivos de conformidade co Regulamento (UE) 2017/625 do Parlamento Europeo e do Consello.

Reglamento de Execución (UE) 2019/627 da Comisión do 15 de marzo 2019 polo que se establecen disposicións prácticas uniformes para a realización de controis oficiais dos produtos de orixe animal destinados ao consumo humano, de conformidade co Regulamento (UE) 2017/625 do Parlamento Europeo e do Consello, e polo que se modifica o Regulamento (CE) n.º 2074/2005 da Comisión no que respecta a os controis oficiais

Real decreto 37/2014 polo que se regulan aspectos relativos á protección dos animais no momento da matanza (que ten por obxecto desenvolver a Lei 32/2007, para o coidado dos animais, na súa explotación, transporte, experimentación e sacrificio, e establecer as disposicións específicas de aplicación en España do Regulamento 1099/2009

Real Decreto 695/2022, de 23 de agosto, polo que se establecen medidas para o control do benestar dos animais nos matadoiros mediante a instalación de sistemas de videovixilancia.